

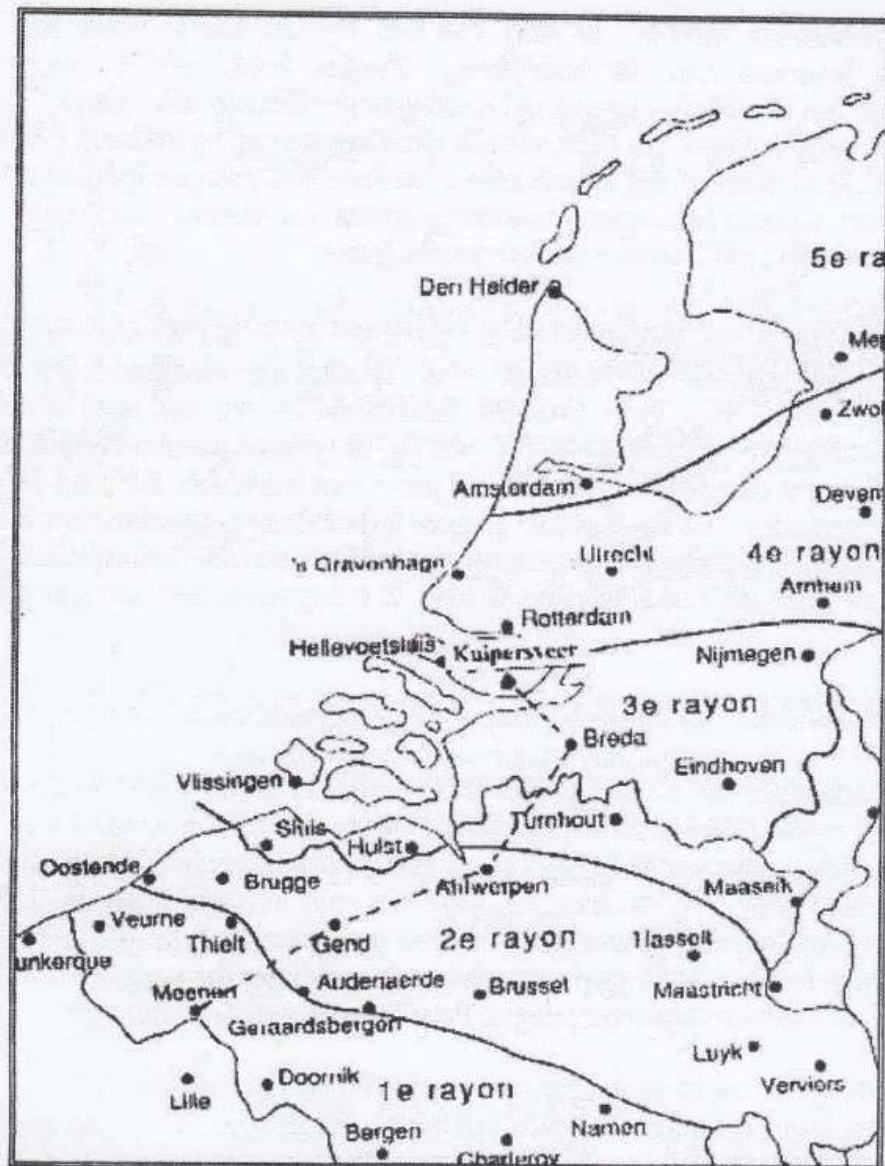
De Entreestempels HOLLANDE

Vroege kaart van België en Holland in 1594 uitgegeven door Ortelius.

Frankrijk kent de oudste postorganisatie van Europa. Deze is ontstaan in 1464 toen bij wet de Franse posterijen zijn opgericht om alleen brieven te vervoeren van en voor de Franse regering. Er werd hierop alleen uitzondering gemaakt voor brieven van de paus. Overtredingen werden zwaar gestraft tot zelfs de doodstraf. In de 17e eeuw werden de voorschriften soepeler, maar particulier vervoer werd als een gunst beschouwd. Echte verbetering kwam er in 1668 toen de nieuw benoemde staatsman Louvois na zijn aantreden een regeling met het postverkeer op Holland wist te regelen. Belangrijk was deze afspraak voor de handel in wijnen en in Holland verbleven veel gevluchte Hugenoten welke zo weer in contact konden komen met achtergebleven familie.

De post in Frankrijk was een regaal. Dat wil zeggen een koninklijk recht om het gezag over de post uit te oefenen en de baten ervan te innen. Tot aan de Franse revolutie werd de post verpacht en waren de opbrengsten dus voor de kroon. In de Zuidelijke Nederlanden was de post in handen van Thurn und Taxis en in de Republiek van de Verenigde Nederlanden in handen van de steden. Later vond centralisatie plaats in de Statenpost. Om vanuit de republiek der Verenigde Nederlanden in Frankrijk te komen moest de post door de Zuidelijke Nederlanden en daarom ook door de handen van Thurn und Taxis. Dit ging niet zomaar, daarvoor moesten regelingen komen. Daarvoor werden tussen Frankrijk en Thurn und Taxis diverse overeenkomsten afgesloten. Belangrijk was de afspraak van 18 nov 1740 waarin in een verdrag werd bepaald dat post van Holland in gesloten malen (postzakken) de post van Kuipersveer (onder Rotterdam) zou worden vervoerd naar Menen (nabij Lile). Er was nog een tweede route over Brussel naar Valenciennes.

Postroute
van
Kuipersveer
(onder
Rotterdam)
via Breda,
Antwerpen
en Gent
naar Mene

Frankrijk kreeg de behoefte om brieven uit het buitenland die Frankrijk binnenkwamen te voorzien van een herkenningsteken van het land van herkomst. Hierdoor werden problemen met het vaststellen van de te betalen port door de ontvangers vergemakkelijkt. Het gebrek aan aardrijkskundige kennis heeft daar alles mee te maken. De kennis van de "HOLLANDE" stempels op brieven uit Holland is voornamelijk toe te schrijven aan de studiegroep 'Douwe De Haan', een groep van 6 posthistorici. Het onderzoekwerk is door hen gedaan op vele gelopen brieven. Voor brieven uit Engeland werd het stempel D'ANGLETERRE gebruikt en voor brieven uit Duitsland werd het stempel D'ALLAMANGE gebruikt. In eerste instantie werd voor brieven uit Holland het stempel D'HOLLANDE gebruikt. Het was een stempel van klein formaat en is maar 1 jaar in gebruik geweest, namelijk van november 1695 tot november 1696. Het deed dienst in het Franse grenskantoor Lille.

De Entreestempels HOLLANDE

De meeste brieven van de zeventiende tot de negentiende eeuw naar Frankrijk en Spanje hadden een geschreven of gestempeld "Hollande" kenmerk. De eerste aantekeningen hierover zijn vastgelegd door kolonel Herlant in zijn boek "Marques Postales de Provence d'Anvers" welke in 1967 is verschenen. Hierin worden 13 stempels en vijf geschreven Hollande aanduidingen omschreven.

In juni 1968 word door Leo De Clercq enkele aanpassingen aangegeven in een artikel in de Philatliste Belge. Belangrijkste onderzoeksresultaten van hem zijn de bewijzen dat 2 D'Hollande stempels niet in gebruik zijn geweest in Antwerpen maar in Lille respectievelijk in Maaseik.

Vervolgens komt Louis Lenain in 1968 met zijn boek "La poste aux Armees et les Relations Postales Internationales des Origines à 1791" waarin hij een beschrijving geeft van alle stempels. In 1980 ontstaat de studiegroep "Douwe De Haan" welke hun bevindingen omtrent de stempels in kleine kring publiceert.

Deze studie is voor de entreestempels uitgangspunt geweest voor James van der Linden voor zijn boek "Marques De Passages" uit 1993.

Voor mijn presentatie van de Entreestempels Hollande is dit boek en een artikel van hem in de catalogus Filacept 1988 het uitgangspunt en gebruik ik zijn nummering voor het verduidelijken van de diverse brieven uit mijn verzameling. Ook vermeld ik daarbij de nummering volgens zijn boek "Catalogue des Marques de Passages" uit 1993.

Naast de Franse entreestempels zijn er ook "Hollande" entreestempels gebruikt voor Duitsland vanaf 1803. In deze presentatie zijn ook deze stempels niet onvermeld en zijn deze zover ik deze in mijn bezit heb opgenomen met uiteraard de nodige informatie als vervolg op de Franse entreestempels.

Helaas heeft mijn speurwerk nog niet alle "Hollande" stempels op brief opgeleverd. Op de plaatsen waar ik eigen brieven mis wordt wel de nodige informatie vermeld om voor de kijker een zo compleet mogelijk verhaal te kunnen presenteren.

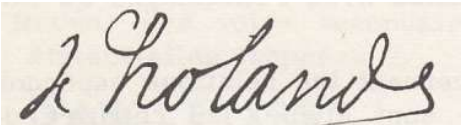
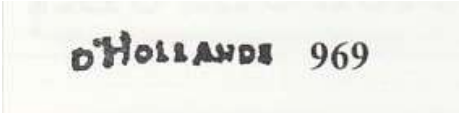

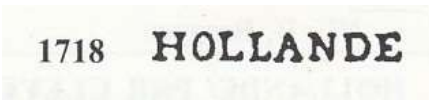

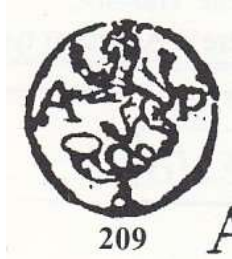
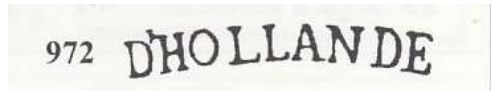
Het probleem dat je niet alles in je verzameling hebt heeft twee kanten.

De eerste is het probleem dat er stukken zijn die zeer zeldzaam zijn en waar er slechts enkele van bekend zijn.

Het andere punt is dat je met je hobby bezig kunt blijven, het blijven zoeken naar die enkele items is wat je bezig houdt in je hobby en dat er vaar ik echt niet als negatief, het houdt je bezig.

Ik hoop met deze presentatie voor anderen een beeld te vormen van het entreestempel en wellicht interesse te kweken om ook iets met stempels te doen. Het is een hobby die niet verveelt en waar veel mee te doen is. Onderzoek in literatuur is er een onderdeel van voordat je echte verschillen kunt herkennen. Tenslotte : Afmetingen van stempels zijn van belang bij onderzoek, Ik vermeld ze voorzover deze in mijn bezit zijn of heb de kennis van anderen gebruikt. Maak hier gebruik van en help mij eventueel aan de voor mij onbekende afmetingen en/of afdrukken. Veel plezier bij het gebruik van deze catalogus.

OVERZICHT HOLLANDE STEMPELS

0		973 D'HOLLANDE	10
			47*4
1		1721 HOLLANDE.	11
19*2,5			42*4
2		1722 HOLLANDE	12
45*4,5			36*3,5
2a		946 DE HOLLANDE	13
45*4,5			59*6
3		HOLLANDE 1717	14
39*5			46*6
4		HOLLANDE 1719	15
29*3,5			58*6,5
5		HOLLANDE	16a
Ø17			55*5,5
6		HOLLANDE 1720	16b
9,5*9			53,5*5
7		891 D'AMSTERDAM.	17
Ø15			
8			18
31*13			
9			
37*4,5			

19

22*6

1724 *Hollande*

20

HOLLANDE
PAR CLÈVES
1740

21

HOLLANDE
PAR CLEVES
1741

22

35-15

HOLLANDE
PAR
CLEVES
1742

23

HOLLANDE
PAR
FLESSINGUE
1743

24

HOLLANDE
PAR
GAND
1744

25

30*14,5

HOLLANDE
PAR
HAMMONT
1745

26

38*7,5

HOLLANDE
PAR MAASEYCK
1748

27

HOLLANDE
PAR
MAASEYCK
1749

28

HOLLANDE
PAR
VENLO
1756

29

34*5

2055
OLANDA.

2056
OLANDA

30

HOLLANDE
PAR
THONVILLE

31

31,5*18

1753

HOLLANDE
PAR
VALENCIENNES

32

29*18,5

1755

HOLLANDE
PAR
VALENCIENNES

33

1754

Hollande Par ... rondstempel

34

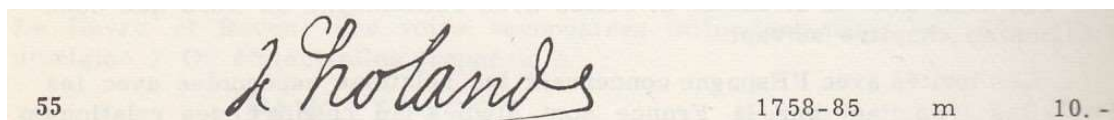
Pays-Bas par

35

0

Geschreven entree-kenmerk uit de periode voor 28 nov 1695

Het geschreven kenmerk "Hollande" no 55 volgens Louis Lenain in zijn boek uit 1955

Om het de bodes in Frankrijk makkelijker te maken om de port te berekenen zijn er de stempels d'Hollande gekomen. De eerste van deze stempels is bekend van 28 november 1695. Ook bekend is dat in Frankrijk een periode ervoor op brieven uit Holland wel eens een geschreven aanduidingen werd geplaatst door het grenskantoor. Helaas kan ik hiervan geen voorbeeld tonen op een brief waarop handgeschreven het entree-kenmerk d'Hollande is geplaatst.

Voorbeelden van het geschreven entree-kenmerk d'Hollande zijn zeer schaars en er worden liefhebbersprijzen voor gevraagd.

Dat ze bestaan weet ik want ik heb ze online gezien. Ik heb het voorbeeld gezien op de veilingsite Delcampe.net waar een brief wordt aangeboden onder item #539637569 met een inzetprijs van € 350,00.

Louis Lenain heeft in zijn boek ook gewag gemaakt van een handgeschreven kenmerk "d'hollande" welke in gebruik zou zijn van 1758 tot 1785. Helaas heb ik hiervan geen voorbeelden gezien. Lenain gaf dit kenmerk in zijn boek nummer 55.

19x2,5 mm

d'HOLLANDE 969

1

969 D'HOLLANDE NL-F, Lille	Ln1	n	1696	8
-------------------------------	-----	---	------	---

**28 nov 1695 tot 6 nov 1696
van Amsterdam, Rotterdam naar Nieuwpoort, St. Malo**

Het eerste "Hollande" stempel is slechts bijna een jaar in gebruik geweest namelijk van 28 november 1695 tot 6 november 1696.

De eerste beschrijving van dit stempel is gedaan door Louis Lenain in 1950 in zijn boek "La Poste aux Armees et les Relations Postales Internationales".

Hij beschrijft hierin 8 verschillende postmerken

Twee van deze postmerken worden gewaardeerd als R.

Dit zijn de merken die in gebruik waren tot 1700 en die wij 1 en 2 noemen.

Voor de catalogus Philaccept 1988 heeft James van der Linden een mooi artikel geschreven met de titel "De Hollande -merken op brieven van de 17e tot de 19e eeuw".

Hierin omschrijft hij 18 postmerken (en een a nummer) met naast de gebruikperiodes van de meeste postmerken (heel belangrijk) hun afmetingen.

Van het postmerk 1 heeft Van Der Linden een mogelijke verklaring dat het stempel in Pont-Tressin gebruikt werd.

Hij verwijst naar stempels van onder meer Charleois, Kortrijk en Doornik welke veel gelijkenis vertonen met deze stempels (zie afbeelding hieronder).

In zijn boek "Marques de Passage" uit 1993 schrijft Van Der Linden toe aan het station Lille en kent hij het stempel een waardering van 8 punten toe.

Helaas heb ik nog geen poststuk met dit postmerk kunnen bemachtigen voor mijn verzameling.

CHARLERÓY
COVTRAY.
TOURNAY

DE BEAUVAS
DES MALO
DEVERSAILLE

De gelijkenis in de uitvoering van deze Franse stempels met het eerste dHollande stempel

D·HOLLANDE 970

45x4,5 mm

2

970 D·HOLLANDE	Ln1	n	1698	7
NL-F, Lille		n	1705	4

17 februari 1698 tot 21 maart 1714**Van Amsterdam/Holland naar St. Malo, Quimper, Nantes en Nieuwpoort**

Het Hollandse stempel nummer 2 is een heel herkenbaar stempel doordat er een punt staat op halve hoogte tussen de D en H van D·Hollande.

Controle op de afmetingen van 45x4,5mm alsmede het jaartal van verzending van de brief welke tussen 1698 en 1714 moet liggen geven een defintieve bevestiging van het stempel. Dit entreestempel werd in zwart inkt op het grenskantoor van Lille geplaatst op brieven vanuit Holland.

Het stempel is als eerste omschreven door Louis Lenain in zijn boek "La Poste aux Armeés et les Relations Postales Internationales" uit 1968. Hierin werd het stempel genummerd 51 en gebruikt in de periode 1698 tot 1700 in zwart en gewaardeerd als R en gebruikt in de periode 1701-1742 als 10,- (Franse Franc).

De omschrijving door Kolonel Herlant is voor mij nog een ? ik zoek deze dus nog.

Het stempel is door Van Der Linden in zijn artikel in Filacept 1988 benoemd als stempel 2 zonder een waardering en in zijn boek "Marques de Passage" uit 1993 kreeg het nummer 970 met als waardering 7 punten vanaf 1698 en 4 punten vanaf 1705.

Dit stempel kent nog een vervolg in stempel 2a waarin de tussenpunt is versleten.

Ook dit stempel met punt tussen d en h heb ik nog niet aan mijn verzameling kunnen toevoegen.

45x4,5 mm

D·HOLLANDE 970

2a

970 D·HOLLANDE	Ln1	n	1698	7
NL-F, Lille		n	1705	4

26 januari 1917 en 6 juni 1741

Van Amsterdam/Holland naar Parijs en verder

Brief van
Rotterdam
naar
Marseille
dd.
17 juli 1739
met het
stempel 2a

Dit stempel kennen we als het versleten stempel type 2.

In het versleten stempel ontbreekt de punt tussen de D en H van D-Hollande.

De afmetingen zijn natuurlijk hetzelfde als type 2 namelijk 45x4,5 mm.

Een duidelijk kenmerk van dit stempel is de ontbrekende punt maar de typische afstand tussen de D en H is natuurlijk heel herkenbaar.

Daarnaast is een belangrijk controle punt de datum van verzending welke tussen januari 1917 en juni 1741 zal moeten liggen.

Zelfs Louis Lenain heeft dit stempel als eerste in zijn boek "La Poste aux Armées et les Relations Postales Internationales" uit 1968 omschreven en noemde het hier de staat van het stempel vanaf 1740. Hij heeft er echter geen waardering van vermeld.

Kolonel Herlant heeft in zijn boek "Marques Postales de la Provence D'Anvers" uit 1967 geen vermeldingen van dit stempel..

Het stempel is door Van Der Linden in zijn artikel in Filacept 1988 benoemd als stempel 2a. Vreemd genoeg wordt in zijn boek "Marques de Passage" uit 1993 dit stempel niet opgenomen.

DHOLLANDE
971

39x5 mm

3

971 DHOLLANDE NL-F, Lille	Ln1	n	1746	4
------------------------------	-----	---	------	---

10 maart 1746 tot 13 februari 1749
Van Amsterdam naar Marseille

Brief van
Rotterdam
naar
Marseille
1745 met
stempel 3.

Ondanks dat het stempel op deze brief van voor de vermelde gebruiksdata volgens Van Der Linden (1746) is ken ik deze toch merk 3 toe. De reden is eenvoudig. Lenain geeft in zijn boek bij dit stempel (52) 1744-1750 aan. Alle stempels welke voor deze data bekend zijn hebben geen enkele connectie met dit stempel. Van alle stempels zijn de afstanden tussen de D en H van DHollande vele maten groter. Eigenlijk moet de conclusie zijn dat het stempel eerder als 10 mrt 1746 in gebruik moet zijn genomen.

Stempel 4 is vrij eenvoudig herkenbaar aan de D en H van DHollande welke erg dicht tegen elkaar staan. Verder zijn de afmetingen van dit stempel 39x5 mm.
Ook dit Hollande stempel is als eerste gecatalogiseerd door Louis Lenain in zijn boek "La Poste aux Armées et les Relations Postales Internationales" uit 1968. Hierin werd het stempel genummerd 51a en gebruikt in de periode 1744 tot 1750 in zwart en gewaardeerd op 15,- (Franse Franc).

De omschrijving door Kolonel Herlant is voor mij nog een ? en dus ben ik nog op zoek ernaar.

Het stempel is door Van Der Linden in zijn artikel in Filacept 1988 benoemd als stempel 3 zonder een waardering maar wel met de mededeling dat er slechts 3 exemplaren bekend zijn.

In zijn boek "Marques de Passage" uit 1993 kreeg het stempel nummer 971 met als waardering 4 punten en bekend gebruikt vanaf 1746. Door de hier aangegeven waardering van 4 kan worden afgeleid dat er inmiddels meer exemplaren bekend zijn.

1718 HOLLANDE

29x3,5 mm

4

1718 HOLLANDE					
NL-TT-F, Antwerpen	Ln1	n	1749	4	
		r	1750	3	
NL-TT-F, Antwerpen, 2 lettres connues	Ln1	r	1752	6	

**Antwerpen 4 aug1746 tot 19 jun 1749 (zwart) en 5 feb 1750 tot 26 jul 1761 (rood)
Van Amsterdam/Holland enkel naar Vlaanderen en Brabant**

De belangrijkste herkeningspunten voor stempel 4 is de rode kleur en een niet zo groot stempel in de afmeting 29x3,5 mm.

Het stempel is als eerste gecatalogiseerd door Louis Lenain in zijn boek "La Poste aux Armeés et les Relations Postales Internationales" uit 1968. Hierin werd het stempel genummerd 53 en gebruikt in de periode 1752 tot 1759 in rood en gewaardeerd op 25,- (Franse Franc).

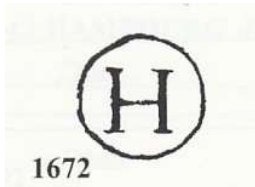
Het stempel is door Van Der Linden in zijn artikel in Filacept 1988 benoemd als stempel 4 zonder een waardering. In zijn boek "Marques de Passage" uit 1993 kreeg het stempel nummer 1718 met meerdere waardering al naargelang hun gebruikperiode.

Zo heeft het de waardering als stempel in zwart in 1749 van 4 punten, vervolgens in rood in 1750 met 3 punten en tenslotte in rood vanaf 1752 met 6 punten.

Opvallend dat Van Der Linden vroegere data van gebruik heeft gevonden, ja zelfs zwarte stempels welke naar mijn mening moeilijk te vinden zijn. Ook heeft hij geen melding gemaakt in zijn Filacept artikel dat het stempel ook door Lenain is vernoemd.

Brief van 13 augustus 1751 van Rotterdam naar Brussel.

Ø 17

5

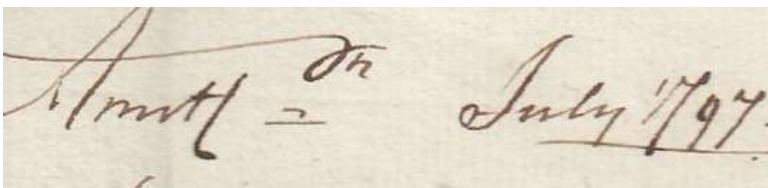
1672 H				
NL-TT-F, Antwerpen 2 types "Hollande"	cc1	r	1762	1
NL-TT-F, Antwerpen	cc1	r	1769	3

3

**Antwerpen, 26 feb 1762-jul 1795 (rood) in combinatie met nrs 9 en 14
Van Amsterdam/Holland naar Valenciennes, Lille, Axel, Hulst, Bordeaux en St. Etienne**

Brief van Amsterdam naar Gent (B) juni 1797. Een van de laatst geplaatste entreestempels type 5 in Antwerpen voor brieven uit Amsterdam/Holland naar Frankrijk/Belgie.

Van dit stempel zijn 2 uitvoeringen bekend welke beide andere gebruikperiodes kennen namelijk deze van 26 febr 1762 tot 31 juli 1795 en de andere H in cirkel van 19 apr 1792 tot 1807.

Afmetingen van de H in type 5 is een grote letter in de cirkel is waarbij de grootte van de cirkel Ø 17 mm bedraagt. De Afstand tussen de 2 poten van de H is 4,5 mm. Deze entreestempels worden niet door Lennain omschreven.

Wel omschreven is dit stempel door Herlant welke deze uitvoering nummer 88 meegaf. Verder geeft hij aan dat het stempel in gebruik was van 26 februari 1762 tot 31 juli 1795 gestempeld met rood in Antwerpen voor brieven van Amsterdam/Holland naar Valenciennes, Lille, Axel, Hulst, Bordeaux en St. Etienne.

Brieven met het H stempel in cirkel van na juli 1795 zijn niet van het type 5 maar zijn van het type 7. Stempels op brieven tussen 19 april 1792 en 31 juli 1795 kunnen zowel type 5 als 7 zijn.

9,5x9 mm

6

1670 H	Ln1	r	1804	2
NL-TT, Antwerpen, "Hollande"				

Antwerpen, 23 apr1804 tot 3 jul 1806

Van Amsterdam/Holland enkel naar Vlaanderen

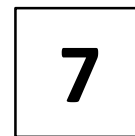
Dit stempel met vette letter H is door Kolonel Herlant als eerste omschreven en hij gaf dit stempel in zijn boek "Marques Postales de la Postales de la province d'Anvers" nummer 97.

Het stempel is in gebruik geweest te Antwerpen van 23 april 1804 tot 3 juli 1806.

Dit stempel werd gebruikt enkel voor brieven van Amsterdam/Holland naar Vlaanderen.

Ø 15

1673 H	cc!	r	1792	4
NL-TT-F, Antwerpen				

Antwerpen, 19 apr 1792-25 mei 1807

Van Amsterdam/Holland enkel naar Valenciennes, Tourcoing, Soissons

Dit Hollande stempel in cirkel met letter H is het 2e stempel in zijn soort en is in gebruik genomen te Antwerpen van 19 april 1792 en gebruikt tot 25 mei 1807.

Feitelijk zijn dus in de periode 19 april 1792 tot 31 juli 1795 in Antwerpen tegelijk 2 soortgelijke stempels in gebruik geweest, namelijk type 5 en dit stempel type 7.

Wat we dan ook zeker weten is dat dit type stempel gebruikt tussen 1 augustus 1795 en 25 mei 1807 zonder twijfel het Hollande stempel type 7 is.

De brieven die in Antwerpen met deze type 7 gestempeld werden kwamen van Amsterdam/Holland en waren onderweg naar Valenciennes, Toercoing en Soissons.

De afmetingen van het stempel zijn cirkel Ø 15 mm en de letter H zijn hoog 9 mm en breed 7 mm en de afstand tussen de de 2 poten bedraagt 5 mm.

Deze brief 1803 van Utrecht naar Brugge (B) voldoet wat betreft datum aan de voorwaarde voor Hollande stempel. Het stempelis wat betreft zijn afmeting Ø 13 en voldoet dus kwa periode en afmeting stempel geheel aan de voorwaarden voor het no 7.

HOLLANDE
PAR
ANVERS
1737

31*13

8

1737 HOLLANDE /PAR /ANVERS	Ln3	r	1808	4
NL-F, Antwerpen		n	1808	4

brief van Rotterdam 15-05-1810 naar Lille.

Het stempel "Hollande par Anvers" is een 3 regelig stempel welke gebruikt werd in Antwerpen van 12 mei 1808 tot 5 juni 1808 en van 30 juni 1808 tot 29 maart 1811. het stempel werd gebruikt voor brieven van Amsterdam/Holland naar Gent, Boulogne, Veurne en Lille (Kortrijk).

Dit stempel krijgt het nummer 8 mee en werd zowel in zwart en rood geplaatst.

Alle door mij gelezen boeken gaven het gebruik van dit stempel enkel in 1808 aan.

Vreemd is het hier gegeven voorbeeld van dit stempel geplaatst op een brief uit 1810, dus de gebruiksperiode vermeld in het artikel van van der Linden in Filaccept 1988 alsmede zijn boek Marques de Passage uit 1993 zijn niet correct.

Wel heeft van der Linden veel nieuwe informatie vergaard. Zo staat in zijn boek Marques de Passage niet alleen het 3 regelig stempel "Hollande par Anvers" maar in totaal 9 stuks 3 regelige Hollandse stempels in verschillende uitvoeringen voor de kantoren Gent, Cleves, Hammont, Flessingue en Maaseyck.

972 D'HOLLANDE

37x4,5

9

972 D'HOLLANDE NL-F, Parijs	Ln1	n	1752	3
--------------------------------	-----	---	------	---

Parijs, 10 aug 1752-13 nov 1795

Van Amsterdam/Holland transit Holland naar bestemmingen Paris en verder

Brief van Amsterdam naar Bordeaux d.d. 21 juni 1753

Dit herkenbare stempel met zijn boog en de D' voor Hollande heeft als afmetingen 37x4,5 mm. Het stempel is als eerste omschreven door kolonel Herlant die hem no 89 meegaf. Daarna volgde Louis Lenain die gaf hem no 54 mee. De afmetingen 37x4,5 mm van het stempel zijn vastgelegd door James van der Linden in zijn artikel in de Filacept van 1988. Het stempel werd geplaatst in Parijs van 10 augustus 1752 tot 13 november 1795. Door de Clercq werd het stempel trouwens toegeschreven aan Maaseik.

973 D'HOLLANDE

47x4

10

973 D'HOLLANDE NL-F, Parijs	Ln1	n	1795	3
--------------------------------	-----	---	------	---

Parijs, 29 dec 1795- 1 jan 1806

Van Amsterdam, transit Holland naar bestemmingen Parijs en verder

brief van Amsterdam 10 februari 1800 naar Bordeaux

Dit stempel is in gebruik geweest te Parijs van 29 december 1795 tot 1 januari 1806. Vreemd hierbij is dat de opvolger van stempel 9 in Parijs een periode zou hebben gekend dat er geen stempels Hollande geplaatst werden te Parijs. Immers stempel 9 wordt geplaatst tot 13 november 1795. Dus over zo'n anderhalve maand weten we dat geen stempels werden geplaatst. Dat nodigt uit om onderzoek te doen naar de reden. De afmetingen zijn in het verleden niet vastgelegd in enig document. Ook Herlant of Lenain hebben dit stempel niet omschreven. Opgemeten bedragen de afmetingen 47x5 mm. Het stempel werd gebruikt voor brieven van Amsterdam, transit Holland naar bestemmingen Parijs en verder.

42x4

11

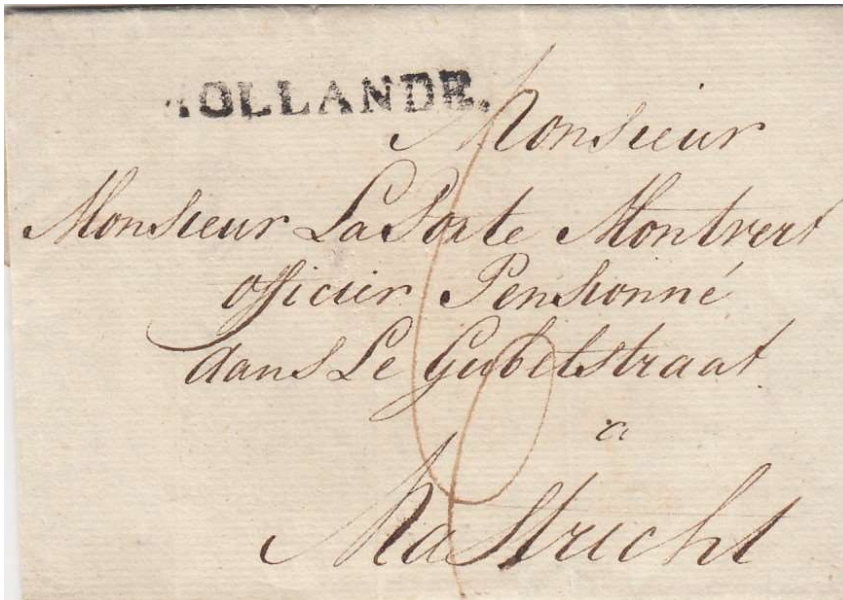
1721 HOLLANDE.

1721 HOLLANDE	Ln1	n	1798	4
NL-F, Maaseik				

Hamont 30 jan 1798-26 okt 1802 (volgens Herlant 1804)

Van Den Haag, s-Hertogenbosch naar Luik, Maastricht en Bern (CH)

Bij dit stempel Hollande is wederom een belangrijk herkenningspunt. Het betreft hier een duidelijke punt na Hollande. Dit stempel is als eerste omschreven door Kolonel Herlant en hij noemde het nummer 11. Het stempel werd geplaatst volgens Herlant in Hamont en volgens Van Der Linden in Maaseik. De gebruiksperiode is van 30 januari 1798 tot 26 oktober 1802. Het stempel werd geplaatst op brieven van Den Haag, 's-Hertogenbosch naar Luik, Maastricht en Bern (CH). De afmetingen van het stempel is 42x4 mm.

Brief van Den Haag 27 juni 1801 naar Maastricht

1722 HOLLANDE

36x3,5

12

1722 HOLLANDE					
NL-BG, Dusseldorf	Ln1	r	1809	4	
		b	1809	5	
NL-BG, Dorsten		r	1809	5	

Parijs, 10 aug 1801-6 jul 1809 (bestaat in combinatie met ESPAGNA)

Van Amsterdam, transit Holland naar Bordeaux, Le Havre

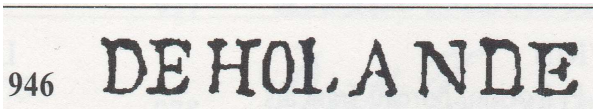
brief van
Amsterdam
12 maart
1807 naar
Bordeaux

De brief heeft als route gaat via de plaatsen Amsterdam - Antwerpen - Lille - Parijs - Bordeaux. Voor de port berekening gold voor buitenlandse brieven nog steeds de portlijst 9-7-1759 tot aan Parijs. Het binnenlands traject vanaf Parijs werd berekend naar het tarief van 24 april 1806. Resume:

<i>De Holland & Zelande à Paris sera payé pour la lettre simple</i>	20 sols = 10 dec
<i>Parijs - Bordeaux (200 tot 300 km)</i>	<u>5 dec</u>
<i>Voor enkele brief tot 6 gram,</i>	Totaal 15 dec

Het Hollande stempel was in gebruik in het grenskantoor van Parijs alwaar de postzakken van Amsterdam, transit Holland met correspondentie Bordeaux en Le Havre dagelijks arriveerden. Gebruik van dit stempel (afmetingen 36x3½ mm) is bekend van 10 augustus 1801 tot 6 juli 1809. Het stempel is volgens Herlant ook bekend in combinatie met het stempel ESPAGNE.

Wat heel vreemd is het feit dat Herlant in zijn meldingen dit stempel toekent aan Parijs met de gebruiksdata zoals hierboven vermeldt. James van der Linden kent dit stempel toe aan Dusseldorf en Dorsten in het jaar 1809. Ikzelf ga er vooral nog van uit dat het gebruik van het stempel in Parijs is geweest. De afmetingen van het stempel zijn 36x3,5 mm.

59x6 mm

13

946 DE HOLANDE TT-F, Maaseik	Ln1	n	1785	5
---------------------------------	-----	---	------	---

Luik, 18 aug 1785-19 mrt 1795

Van Amsterdam/Holland naar Tourcoing, St. Quentin, Nantes

Brief van Amsterdam 18 januari 1790 naar St. Quentin

Dit stempel is heel herkenbaar door twee dingen. Het eerste punt is dat Holande geschreven word met een L en ten tweede dat er DE voor staat.
Dit heel herkenbaar stempel is als eerste omschreven door Kolonel Herlant die hem nummerde met 90 met afmetingen van 59x6 mm.
Het stempel wordt volgens Kolonel Herlant gebruikt in Luik van 18 augustus 1785 tot 19 maart 1792 met zwarte inkt en in gebruik is voor het stempelen van brieven afkomstig van Amsterdam/Holland voor vervoer richting Toercoing, St Quentin en Nantes.
James Van Der Linden vermeldde in zijn boek Marques de Passages uit 1993 echter dat het stempel in gebruik was in Maaseik vanaf 1785.

HOLANDE 1717

46x6 mm

14

1717 HOLANDE	Ln1	n	1792	5
Maaseik, no 946 tronqué				

Luik, 29 mrt 1792-28 jul 1795 (nr 13 gekapt)

Van Amsterdam, Rotterdam, Den Haag naar Aalst (!), Lille, Tournai, Duinkerke, Le Havre

Weer een heel herkenbaar stempel. Het is het gekapte stempel DE HOLANDE.

Omdat dit een bestaand stempel is waarvan een deel eraf gehaald wordt ligt het voor de hand dat dit stempel op dezelfde locatie in gebruik blijft.

Dit betekent dat Kolonel Herlant het toeschrijft aan Luik maar latere studies gaan er vanuit dat het in gebruik is geweest in Maaseik van 29 maart tot 28 juli 1795.

Inmiddels komen hier de brieven Amsterdam, Rotterdam, Den Haag naar Lille, Tournai, Duinkerke en Le Havre.

De afmetingen van het gekapte stempel zijn 46x6mm
Ik zoek regelmatig of ik dit stempel ergens aangeboden zie, maar helaas.

HOLLANDE 1719

58x6,5 mm

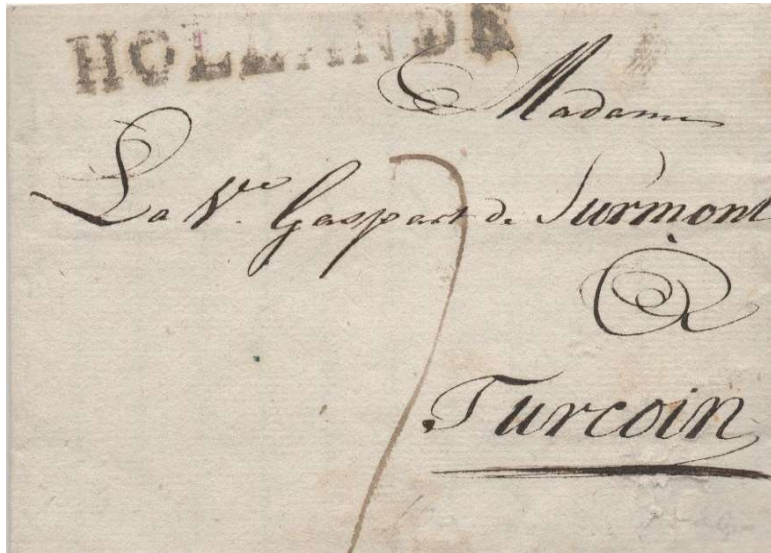
15

1719 HOLLANDE	Ln1	r	1798	9
NL-F, Liege, une pièce connue en rouge		n	1799	5

Luik, 15 nov 1798-1 mrt 1805 zwart en 15 okt 1798 in rood (!)

Van Leiden, Rotterdam naar Tourcoing, Duinkerke, Calais

Brief 31 juli 1801 van Leiden naar Tourcoing

Dit stempel is niet beschreven door Louis Lenain of Kolonel Herlant.

De eerste die dit stempel melde was James van der Linden in zijn artikel "De "Hollande" merken op brieven van de 17e tot de 19e eeuw" welke stond in de Filacept catalogus van 1988.

De afmetingen van het stempel zijn 58x6,5 mm en is hiermee het grootste Hollandse stempel.

Het stempel werd geplaatst in Parijs tussen 15 maart 1798 en 11 december 1807 en werd geplaatst op brieven van Den Haag, Amsterdam, transit Holland naar Duinkerke, Parijs en ook naar Modena (hiervan zijn 4 exemplaren bekend).

Gezien de hoge waardcijfers welke staan genoteerd in het boek de "Marques de Passages" van James van der Linden, kunnen we stellen dat dit stempel bij de lastig te vinden stempels hoort.

HOLLANDE 1720

55x5,5

16

1720 HOLLANDE	Ln1	n	1798	7
NL-F, Maastricht une pièce connue en rouge		r	1831	8

In 2011 heeft Frans Jorissen een stuk geschreven voor het blad Notities van de Academie van de Filatelie. Hij behandelt hierin zoals hij omschrijft, een posthistorisch raadsel. Hij is overtuigd dat stempel 16 zoals door James Van Der Linden is omschreven in zijn artikel in de tentoonstellingscatalogus Filacept '88, dat er twee typen van het Hollandse stempel type 16 bestaan. Dit stempel is door Van Der Linden in zijn boek "Marques de Passage" van 1993 opgenoemen onder nr. 1720. Er zijn slechts enkele brieven bekend met dit uiterst zeldzame stempel en de brieven vertonen een grote verscheidenheid in jaar, herkomst en bestemming. In feite was het nog niet duidelijk in welk grenskantoor de stempel dienst heeft gedaan. Na een gedegen studie van alle letters van de 10 stuks beschikbare brieven met dit stempel oppert hij dat er in feite 2 stempels zijn en noemt ze 16a en 16b. Hij concludeert dat stempel 16a afmetingen kent van 55x5,5 mm. en Type 16b heeft afmetingen van 53,5x5mm. Hij plaatst een oproep aan alle filatelisten om onbekende informatie beschikbaar te stellen zoals onbekende brieven.

Enkele specifieke kenmerken van het stempel 16a zijn:

- De afmetingen zijn 55x5,5 mm.
- De H is opvallend symetrisch met opvallend lange schreven en de dwarsbalk is beduidend dunner dan de beide stammen.
- De 1e L heeft 3 schreven van gelijke lengte; het eind van de schreef boven rechts helt licht naar beneden. De schreef rechtsonder staat scheef naar rechts, is erg volumneus en het eind ontbreekt.
- Voor de 2e L is de rechter bovenschreef wat langer dan de linker. De linker onderschreef verdunt naar links. De rechter onderschreef is zo mogelijk nog volu

16a

Hierboven afgebeeld het door Frans Jorissen omschreven stempel 16a zoals deze bekend is van de brief van Amsterdam naar Barcelona op 15 maart 1798 uit de ex collectie Lundh

16b

Hierboven afgebeeld het door Frans Jorissen omschreven stempel 16b zoals deze bekend is van de brief van Den Haag naar Parijs 2 december 1801.

17

891 D'AMSTERDAM					
NL-F, Amsterdam	Ln 1.	n	1781	5	

Het transit stempel D'Amsterdam werd geplaatst vanaf 1781 in het Antwerps Postkantoor te Amsterdam op brieven van Nederland naar België en Frankrijk.

Vreemd is het dat dit stempel niet is opgenomen in de PEP, immers het is een stempel dat in Amsterdam in gebruik is geweest. Het A.P.A. stempel op pagina 18 is daarentegen wel opgenomen in de PEP terwijl dit ook een transit stempel is, gebruikt in het Antwerps postkantoor te Amsterdam.

Ik ben dit stempel nog niet tegengekomen op veilingssites of in de bekende veilingen.

18

Antwerps Postkantoor Amsterdam

209 A-lion-P/ cor de poste/A					
NL-F/GB	cc3	n	1777	8	
Amsterdam : Antwerps Postcomptoir					

Dit is het stempel van het Antwerps Postkantoor in Amsterdam en heeft daarom ook de letters A P A in het stempel.

Het is een Nederlands stempel en opgenomen in de PEP als postmerk 2i.

Even voor de duidelijkheid, dit stempel is niet opgenomen door Korteweg in zijn bekende boek "300 jaar postmerken van Nederland" en ook niet opgenomen door Vellinga in zijn boek "de poststempels van Nederland 1676-1915".

Gebruik van het stempel was bedoeld voor uitgaande brieven van Amsterdam Of transitmerk van Antwerpen (richting Antwerpen en ook verder richting Londen).

Apart aan de keuze door van der Linden voor zijn artikel "de Hollandse merken op brieven" in de Filacept 1988 zijn de type 17 en 18, respectievelijk het stempel D'Amsterdam en dit A P A stempel.

Het zijn wel grensstempels maar het zijn de enigste stempels waar geen verwijzing is naar Hollandse of de H.

Helaas heb ik in mijn verzameling geen voorbeeld van dit zeer zeldzame stempel.

1724 *Hollande*

36x7

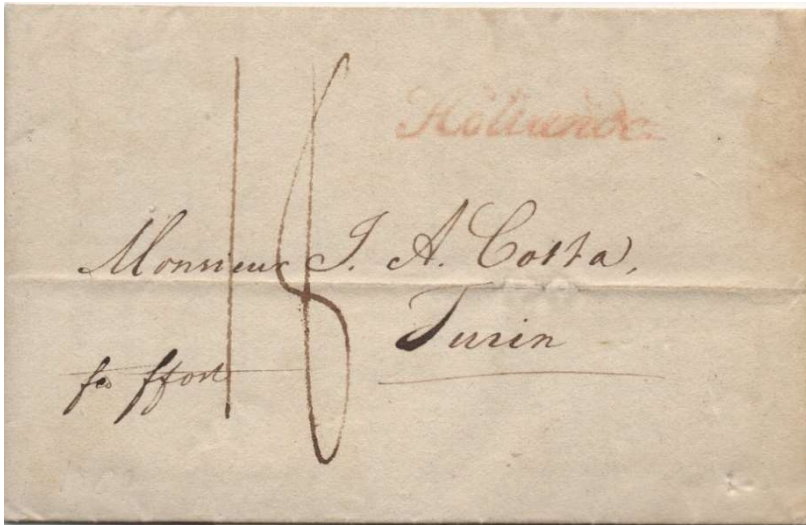
19

1724 *Hollande*

NL-TT-Dusseldorf, 2 pieces commus	Ln1	n	1803	8
NL-BG, Dusseldorf		r	1810	5

Dit stempel Hollande in schrijfschrift is door James van der Linden in zijn artikel voor de catalogus Philaccept 1988 met de titel "De Hollande -merken op brieven van de 17e tot de 19e eeuw" niet opgenomen. De reden is waarschijnlijk dat het artikel alleen de stempels zijn genoemd die op brieven werden geplaatst welke bestemd waren voor België en Frankrijk. Dit stempel werd geplaatst in Dusseldorf op brieven bestemd voor Italië.

Het stempel is wel opgenomen in het boek Marques de Passages van James Van Der Linden. In tegenstelling tot de vermelding in het Marques de Passage is dit stempel in rood uitgevoerd. Dit terwijl James Van Der Linden in zijn boek aangeeft dat dit stempel in het rood geplaatst werden vanaf 1810.

Brief 5 juli 1809 van Rotterdam naar Turijn

20

HOLLANDE
PAR CLÈVES
1740

1740 HOLLANDE /PAR CLEVES	Ln2	r	1802	4
NL-F, Kleve		n	1805	8

In Cleve werden in 1802/1805 het stempel HOLLANDE PAR CLEVES geplaatst op brieven naar Frankrijk.
Het stempel is een twee-regelig stempel welke vanaf 1802 in rood geplaatst en in 1805 in zwart.

Het catalogusnummer van het stempel is VDL1740.
De rode stempels worden gewaardeerd met 7 punten en de zwarte stempels met 8 punten.

21

1741 HOLLANDE /PAR CLEVES	Ln2	r	1804	8
NL-F, Kleve		n	1808	7

Het stempel Hollande par Cleves kennen we in 3 uitvoeringen.

Dit twee regelig stempel werd gebruikt te Cleve (D) vanaf 1804 in rood en in 1808 in zwart voor brieven van Nederland naar Frankrijk.

Zijn catalogusnummer is VDL1741 en het stempel kent een waardering van 8 punten in zwart en 7 punten in rood.

35x15

22

HOLLANDE
PAR
CLEVES
1742

1742 HOLLANDE /PAR /CLEVES	Ln3	n	1808	7
NL-F, Kleve				

Dit stempel onderscheidt zich met de andere twee stempels HOLLANDE PAR CLEVES want dit stempel is drie regelig.

Het stempel werd in Cleve (D) gebruikt om Nederlandse brieven te kenmerken die bestemd waren voor Frankrijk.

In de catalogus Marques de Passage is dit stempel gecatalogiseerd onder nummer VDL1742 en wordt gestempeld in het zwart. De waardering van het stempel uit 1808 is 7 punten.

Deze omslag van 29 maart 1810 van Amsterdam naar Keulen (D) met het 3 regelig stempel "Hollande par Cleves". Op de achterzijde van de brief een mooi droogstempel om de brief te verzegelen voor verzending.

HOLLANDE
PAR
FLESSINGUE
1743

23

1743 HOLLANDE /PAR /FLESSINGUE	Ln3	r	1810	5
NL-F, Vlissingen				

Het catalogusnummer van dit stempel in de Marques de Passage van James van der Linden is VDL1743.

Het stempel is in gebruik geweest in 1810 te Vlissingen voor Nederlandse brieven richting Frankrijk.

Het stempel is alleen bekend in rood en heeft een waardering van 5 punten.

24

1744 HOLLANDE /PAR /GAND NL-F, Gent	Ln3	n	1808	10
--	-----	---	------	----

Dit entreestempel is een uiterst zeldzaam stempel.

Het stempel is gebruikt in 1808 te Gent (B) voor brieven uit Nederland naar Frankrijk.

Het 3 regelig stempel is bekend in zwart.

Ik houd me aanbevolen om bericht te ontvangen niet alleen als dit stempel te koop is, maar ook als het ergens is gesignaleerd.

Het stempel wordt in de Marques de Passage van James van der Linden genummerd als VDL1744 en kent de hoogste waardering namelijk de 10.

30*14,5

25

HOLLANDE
PAR
HAMMONT
1745

1745 HOLLANDE /PAR /HAMMONT	Ln3	r	1809	6
NL-F, Hammont		n	1810	4

Dit entreestempel is bekend in rood en zwart.

Het stempel is gebruikt in 1809 en 1810 in Hammont (B) voor brieven uit Nederland naar Frankrijk.

Het stempel wordt in de Marques de Passage van James van der Linden genummerd als VDL1745 en kent de waarderingen van 6 in zwart en 4 in rood.

Opvallend bij de brief uit mijn verzameling is dat deze brief uit 1810 een zwart stempel heeft in tegenstelling tot de informatie uit het boek van James van der Linden welke uitgaat van een rood stempel in 1810.

38*7,5

26

HOLLANDE
PAR MAASEYCK
1748

1748 HOLLANDE /PAR MAASEYCK Ln2 n 1804 2
NL-F, Maaseijk

Het stempel Hollande Par Maaseyck is hier geplaatst op een brief van 30 april 1805 van Amsterdam naar Aix la Chapelle (Aken D).

Marques de Passages geeft aan het gebruik van het stempel in 1804 maar duidelijk is dat het boek van James van der Linden geen eindgebruik aangeeft.

Dit is een tweeregelige stempel, er is van Maaseik ook nog een drieregelig stempel.

Naast het entreestempel heeft deze brief nog een mooi stempel.

We zien hier het vertrekstempel postmerk 6 (K16) PEP6020-55a rondstempel met posthoorn met rozet en dichte rand. Dit posthoornstempel is later gebruik dan de PEP aangeeft namelijk tot 1805 ipv tot 1803.

Amsterdam den 30. April 1805.

27

1749 HOLLANDE /PAR /MAASEYCK Ln3 n 1808 5
NL-F, Maaseijk

Dit is het drieregelig stempel Hollande par Maaseyck.

Het stempel is in gebruik genomen in 1808 en werd in Maaseik in zwart geplaatst op brieven van Nederland naar Frankrijk.

Het stempel heeft in Marques de Passages een waardering van 5 punten.

HOLLANDE
PAR
VENLO

1756

28

1756 HOLLANDE /PAR /VENLO
NL-F, Venlo

Ln3

n

1808

9

Dit lastig te vinden drieregelig stempel HOLLANDE PAR VENLO wordt in Venlo op brieven geplaatst van Nederland naar Frankrijk.

Het stempel is in 1808 in zwart op brieven geplaatst.

Het stempel heeft in Marques de Passages een waardering van 9 punten.

35*5

29

2055
OLANDA.

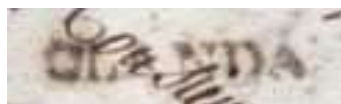
2055 OLANDA. NL-F-E, Irun	Ln1	n	1780	4
------------------------------	-----	---	------	---

Het stempel OLANDA. (met punt) is gebruikt in 1780 in de Spaanse plaats Irun (Spaans Baskenland) en er werd met zwart gestempeld.

Het zijn lastig te vinden stempels in de Marques de Pasasage gewaardeerd met 4. Het stempel is eenvoudig te herkennen omdat dit stempel een punt op het eind kent. Deze brief is een merkwaardige en komt volgens de verkoper van deze brief uit de verzameling van Kolonel Herlant.

Het is een brief van 7 maart 1786 uit Lille naar Madrid. Het meest waarschijnlijke is dat deze brief tesamen met Nederlandse brieven vanuit Lille (grenskantoor voor Nederlandse brieven naar Frankrijk) is doorgezonden naar Spanje.

34*5

29a

Verder is er nog iets vreemds met dit stempel op deze brief. Het stempel mist de punt op het eind maar is verder identiek aan het stempel gebruikt in Irun. Het lijkt na controle ook niet op het stempel dat gebruikt werd in Barcelona.

Eigenlijk moeten we daarom hier praten over een variant op stempel 2055 zoals afgebeeld in de Marques de Passage van James van der Linden.

2056
OLANDA

30

2056 OLANDA	Ln1	n	1803	4
NL-F-E, Barcelona		r	1804	5

Dit was het entreestempel OLANDA welke gebruikt werd in Barcelona.
Het stempel is gebruikt geweest in 1803 en is bekend in zwart en gebruikt in 1804 in rood.

Het zijn moeilijk te vinden stempels in de Marques de Pasasage gewardeerd als 4 respectievelijk 5.

Het stempel is eenvoudig te herkennen omdat dit stempel geen punt op het eind kent, alhoewel ik het andere stempel zonder punt in mijn overzicht laat zien. Dus ook goed opletten op het lettertype en standen van letters want in dit stempel zitten daar herkenbare verschillen in.

31,5*18

31

1753

1753 HOLLANDE /PAR /THIONVILLE	En3	r	1833	2
NL-F, Paris				

Het drieregelig stempel Hollande par Thionville in een dubbel kader.
 Het stempel geeft wel aan Thionville maar het stempel werd gebruikt in Parijs.
 Het werd in 1833 voor het eerst gebruikt en werd met rode inkt gestempeld.

In de getoonde brief van 3 januari 1834 uit Rotterdam naar Parijs werd in Rotterdam het vertrekstempel postmerk 15 (K29) PEP10510-16 op de voorzijde geplaatst.

Ook zien we het Rayonstempel .LP.B.4.R. voor afgaande ongefrankeerde brieven naar Frankrijk PEP2-A201 (K119).

HOLLANDE
PAR
VALENCIENNES

1754

29*18,5

32

1754 HOLLANDE /PAR /VALENCIENNES	En3	r	1837	2
NL-F, Paris				

Het drieregelig stempel Hollande par Valenciennes in een groot kader.
We kennen nog een soortgelijk stempel echter in een klein kader.

Het stempel geeft wel aan Valenciennes maar het stempel werd gebruikt in Parijs.
Het werd in 1837 voor het eerst gebruikt en werd met rode inkt gestempeld.

In de getoonde brief van 2 september 1837 uit Rotterdam naar St. Malo werd in Rotterdam het vertrekstempel postmerk 16 (K42) PEP10510-19 op de voorzijde geplaatst.
Ook zien we het Rayonstempel .LP.B.4.R. voor afgaande ongefrankeerde brieven naar Frankrijk PEP2-A201 (K119).

1755 HOLLANDE /PAR /VALENCIENNES	En3	n	1837	4
NL-F, Valenciennes				

Dit is het tweede stempel Hollande par Valenciennes in een klein kader.

Wat opvalt is dat dit stempel een kleiner kader heeft dan die op pagina 32 (VDL1754).

Dit stempel werd geplaatst in Valenciennes op brieven uit Nederland naar Frankrijk.

Het stempel is in 1837 in gebruik genomen en werd in zwart afgedrukt.

Dit is een gedeelte met Hollande Par rondstempels in gebruik tussen 1837 en 1871.

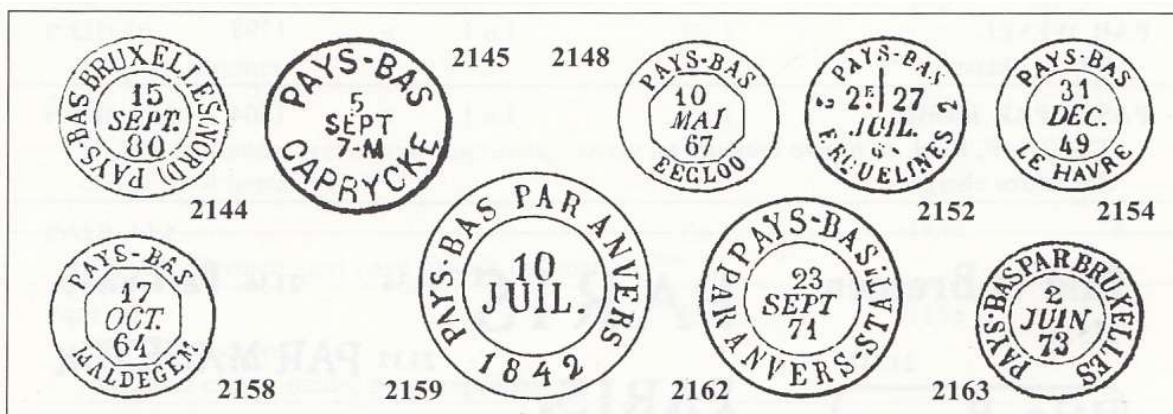
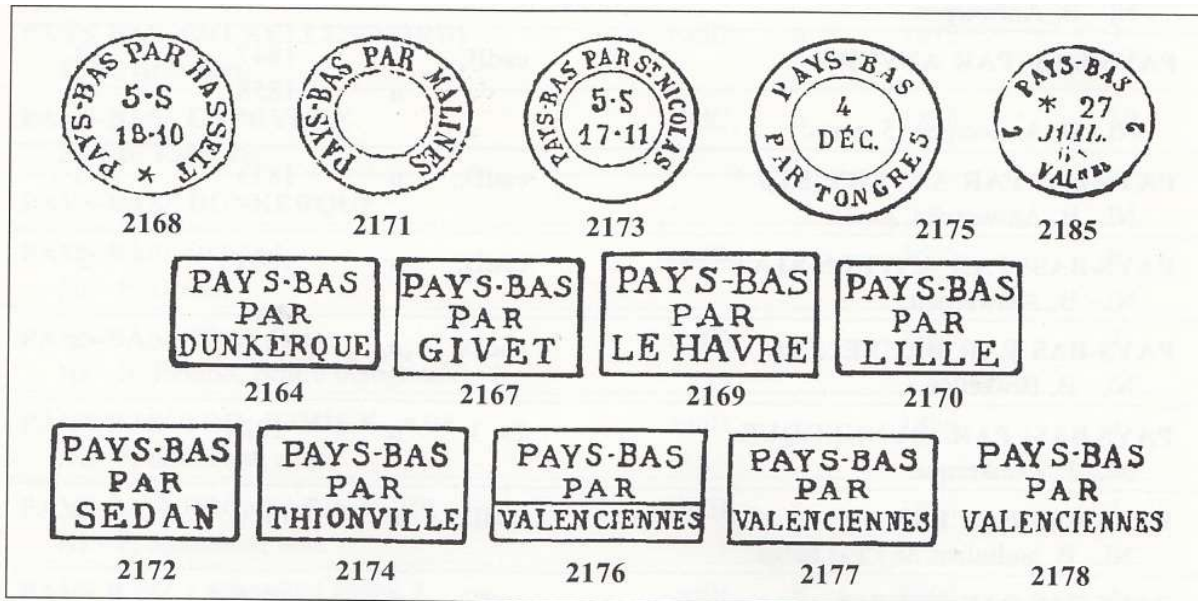
Ik ben nog niet toegekomen aan het maken van informatiepagina's van deze rondstempels.

Maar ook vraag ik me af deze stempels er wel bij horen. Deze stempels worden namelijk niet op de voorzijde van de brief geplaatst maar op de achterzijde. Zijn het wel entreestempels?

Dit gaat wat verder dan Hollande, maar ze bestaan. Daarom toch even de informatie dat dit er ook is namelijk rondstempels en kaderstempels Pays-Bas par

Deze zijn ook opgenomen in de Marques de Passage van James van der Linden. Of deze stempels hier bij horen is nog een discussie.

Heel fijn dat u aandacht hebt besteed aan mijn werk en ik hoop dat u er iets van hebt opgestoken. Zijn er verbeteringen of heeft u ergens iets gezien wat een aanvulling is op dit geheel dan hoor ik dat graag. U kunt mij mailen op bennieschilder@gmail.com